

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 293/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť , zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Sásfaiom, Mlynárska 15, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141a ods. 5 písm. b) a čl. 141a ods. 9 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky č. 133 NZ z 27. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť prijíma na ďalšie konanie.
2. Návrhu na vydanie dočasného opatrenia nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. mája 2017 doručená sťažnosť (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2,

čl. 141a ods. 5 písm. b) a čl. 141a ods. 9 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) č. 133 NZ z 27. marca 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa 5. septembra 2016 až 7. septembra 2016 zúčastnila výberového konania na obsadenie voľného miesta sudcu na Okresnom súde Rožňava, v ktorom sa umiestnila na prvom mieste a bola rozhodnutím výberovej komisie vyhlásená za úspešnú uchádzačku na obsadenie voľného miesta sudcu.

3. Súdna rada napadnutým uznesením na základe podkladov Národného bezpečnostného úradu v tajnom hlasovaní rozhodla, že sťažovateľka nespĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne.

4. V úvode svojej sťažnosti sťažovateľka s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy, § 49 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a čl. 48 odporúčania Výboru ministrov Rady Európy členským štátom č. CM/Rec (2010) 12 zo 17. novembra 2010 a s poukazom na neexistenciu iného opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdnej rady odôvodňuje právomoc ústavného súdu a prípustnosť sťažnosti. Ďalej s poukazom na § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľka odôvodňuje zachovanie lehoty na podanie sťažnosti.

5. Samotný priebeh zasadnutia súdnej rady vo vzťahu k prijatému napadnutému uzneseniu sťažovateľka opísala takto: *„Po úspešnom absolvovaní výberového konania Súdna rada SR v zmysle § 27ga ods.4, ods. 5 zák. č. 185/2002 Z. z o súdnej rade, predvolala sťažovateľku na zasadnutie na deň 27. 3. 2017 o 13,30 hod z dôvodov, že vo výberovom konaní sa sťažovateľka umiestnila na 1. mieste. Na zasadnutí súdnej rady bolo prítomných 13 členov súdnej rady, z ktorých 7 hlasovalo za, 6 sa zdržalo hlasovania, proti nehlasoval nikto. Sťažovateľka vopred absolútne nebola oboznámená s hodnotením z NBÚ SR, ani*

v ňom uvedenými informáciami a aké skutočnosti sú tam uvádzané, ktoré by mala objasňovať a vysvetľovať. Podstatou boli odpovede na otázky, či sťažovateľka nežije s otcom jej dcéry, čo uviedla aj v dotazníku, či vie o jeho podnikateľskej činnosti a jeho problémoch, či jej matka darovala 10 000 Eur, čo bolo taktiež v dotazníku uvedené (pričom išlo o výnos zo stavebného sporenia, ktoré jej tak na 90% platila matka), či vlastní ojazdený osobný automobil 8-9 ročný zakúpený v roku 2016 za 10 000 Eur z vyradovania vo firme bývalého partnera, ktorý navyše v tom čase už nebol jej konateľom, či dom otec daroval svojej dcére. Celkový čas prerokovania výsledkov bezpečnostnej previerky bol cca 5 min. Sťažovateľka nemala možnosť pripraviť sa na preukázanie, že všetky tvrdenia, ktoré v dotazníku uviedla sú na 100 % pravdivé, pretože vopred nebola oboznámená so zisteniami NBU, t. j. k akým skutočnostiam by sa mala vyjadrovať a čo preukazovať.

Následne Súdna rada SR vydala dňa 27. 03. 2017 Uznesenie č. 133 NZ, ktorým rozhodla, že kandidátka na vymenovanie za sudcu - sťažovateľka, nespĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne.

Vyššie uvedené rozhodnutie Súdnej rady Slovenskej republiky nie je nijako odôvodnené, nie je zrejmé na základe akých kritérií, dôkazov a z akých dôvodov Súdna rada Slovenskej republiky dospela k svojmu rozhodnutiu. S dôvodmi negatívneho rozhodnutia nebola sťažovateľka oboznámená ani na neverejnom zasadnutí dňa 27.3.2017, preto pri podávaní sťažnosti vychádza iba z priebehu samotného zasadnutia, kde otázky smerovali k tomu, či sa ňou uvádzané údaje v dotazníku zhodujú so skutočnosťou...“

6. S poukazom na čl. 141a ods. 5 písm. b) a čl. 141a ods. 9 ústavy a § 5 ods. 6 a 7 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sťažovateľka uviedla, že „Z ústavnej úpravy vyplýva pôsobnosť súdnej rady prijímať stanovisko, či kandidát na vymenovanie za sudcu spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré sa prijíma na základe podkladov od NBÚ a vyjadrenia kandidáta na vymenovanie za sudcu, pričom podrobnosti takéhoto konania ustanoví zákon...“

Zákonodarca v ust. § 5 ods. 7 písm. a/ - f/ zák. č 385/2000 Z. z. upravil záväzne kritéria pre rozhodovania súdnej rady o splnení resp. nesplnení predpokladov sudcovskej

spôsobilosti, čo je zrejmé z poznámky pod čiarou k odkazu 4e (odkaz na čl. 141a ods. 5 písm. b/ Ústavy SR) Je zrejmé, že len nepochybné preukázanie nesplnenia zákonných kritérií je dôvodom na negatívne rozhodnutie.

Pri rozhodovaní o prijímaní stanoviska o splňaní resp. nespĺňaní predpokladov sudcovskej spôsobilosti sa musí postupovať zhodne, ako pri rozhodovaní disciplinárneho senátu o strate predpokladov sudcovskej spôsobilosti (čl. 141 a ods. 10 Ústavy) ...

O strate sudcovskej spôsobilosti počas výkonu funkcie rozhoduje disciplinárny senát v rámci disciplinárneho konania, kde piati zásada prezumpcie neviny, keďže sa zaručuje aj v ostatných právnych vzťahoch (nielen v trestnom konaní) v rámci zásad implikovaných v článku 1 ods. 1 Ústavy SR...“.

7. Sťažovateľka v ostatnej podstatnej časti svojej sťažostnej argumentácie uviedla:

«Z ústavnej úpravy čl. 141a ods. 9 ústavy vyplýva proces rozhodovania súdnej rady, či kandidát spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti. Je zakotvené, že sa prijíma stanovisko na základe podkladov od NBÚ a vyjadrenia kandidáta na vymenovanie za sudcu.

Z uvedeného jednoznačne vyplýva rovnoprávne postavenie týchto subjektov (NBÚ a kandidáta) v konaní pred orgánom verejnej moci (Súdna rada SR) pri jej rozhodovaní o prijímaní stanoviska, t. j. splňanie resp. nespĺňanie kritérií. V postupe súdnej rady aplikácia princípu rovnosti zbraní znamená povinnosť zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom kandidát môže reagovať na relevantne informácie uvádzané v stanovisku NBÚ (analógia – III. ÚS 402/2008)...

Rešpektovanie ústavou garantované právo kandidáta na vyjadrenie k vyhodnoteniu vypracovaného NBÚ a predkladaného súdnej rade vo svojom dôsledku jednoznačne znamená povinnosť súdnej rady zabezpečiť realizáciu oprávnenia kandidáta podrobne sa oboznámiť so všetkými informáciami uvedenými vo vyhodnotení, vyjadriť sa k týmto informáciám v primeranom čase, ak je to potrebné aj písomnou formou vopred.

Len takýmto procesným postupom súdna rada, ako orgán verejnej moci, zabezpečí dodržanie čl. 6 ods. 1 Dohovoru, upravujúceho zásady spravodlivého súdneho konania, ktoré sa vzťahuje aj na iné konanie, než konanie pred súdom, v zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy SR...

Keďže proces rozhodovania o osobe sťažovateľky jednoznačne porušil zásadu „rovnosti zbraní“ a princíp kontradiktórnosti konania, došlo porušením čl. 6 ods. 1 Dohovoru aj k porušeniu čl. 30 ods. 4 Ústavy SR...

Sťažovateľka zdôrazňuje, že neexistujú a ani nemôžu byť nepochybne preukázané žiadne skutočnosti v zmysle § 5 ods. 7 zák. č. 385/2000 Z. z., na základe ktorých je možné nepochybne zistiť (mať jednoznačne za preukázané), že ako uchádzač o funkciu sudcu nespĺňa ktorýkoľvek predpoklad sudcovskej spôsobilosti uvedený v ust. § 5 ods. 7 písm. a - f/ cit. zák.

Platná právna úprava ukladá Súdnej rade SR ako orgánu súdnej moci rozhodnúť o sudcovskej spôsobilosti kandidáta na funkciu sudcu na základe podkladov poskytnutých Národným bezpečnostným úradom ako orgánom výkonnej moci bez reálnej možnosti overiť tieto údaje.

Na druhej strane kandidát na funkciu sudcu podľa platnej právnej úpravy v procese prijímania rozhodnutia nemá zákonný podklad na to, aby mohol v tomto konaní predkladať dôkazy o opaku, na podporu jediného svojho práva - práva vyjadriť sa k zisteniam (dokonca ani nie podkladom) a zároveň právna úprava dokonca neumožňuje tomuto kandidátovi ani uplatniť proti rozhodnutiu na podklade jednostranných podkladov NBÚ (nakoľko vyjadrenia kandidát nie je oprávnený podložiť dôkazmi) žiadny opravný prostriedok.

S ohľadom na uvedené je postupom rozhodovania o sudcovskej spôsobilosti porušované právo na rovnosť v právach, ako aj právo na spravodlivý proces (proces rozhodovania o sudcovskej spôsobilosti), keď

- Národný bezpečnostný úrad uvádza zistenia bez potreby podkladať ich dôkazmi a*
- na druhej strane kandidát na funkciu sudcu nemá možnosť svoje protitvrdenia vyvrátiť predložením dôkazu o opaku, pričom na základe takejto nerovnosti v právach následne kompetentný orgán, Súdna rada SR, prijíma rozhodnutie o právach občanov - kandidátov na funkciu sudcu. Súdna rada SR de facto nemá reálny vplyv na rozhodovanie o sudcovskej spôsobilosti, o podmienkach sudcovskej spôsobilosti nerozhoduje Súdna rada SR ako ústavný orgán sudcovskej legitimacy, ktorý je na to v zmysle Ústavy SR oprávnený, ale orgán výkonnej moci, ústredný orgán štátnej správy - Národný bezpečnostný úrad.*

Týmto postupom je porušovaná povinnosť ustanovená v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorej je štátny orgán oprávnený konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Zároveň sú odborné schopnosti a vedomosti uchádzača, ktoré sú základnými kritériami, ktoré majú byť pri posudzovaní prístupu k funkcii sudcu v zmysle medzinárodných dokumentov posudzované takýmto postupom negované výkonnou mocou vedeným a nepreskúmateľným rozhodnutím, čím dochádza k preukázateľnému zásahu výkonnej moci do moci súdnej, čo je v podmienkach právneho štátu zakladajúceho sa na prísnom delení a nezávislosti jednotlivých zložiek štátnej moci neprijateľné, v dôsledku čoho je právo sťažovateľky na to, aby medze jej základného práva - práva na prístup k volenej a inej verejnej funkcii boli upravené za podmienok ustanovených Ústavou SR len zákonom, a to tak, aby sa pri obmedzovaní základných práv a slobôd dbalo na ich podstatu a zmysel a takéto obmedzenia bolo použité len na ustanovený cieľ podľa čl. 13 ods. 2 a 4 Ústavy SR postupom Súdnej rady SR porušované v celom rozsahu...

Sťažovateľka má za to, že napadnuté Uznesenie Súdnej rady SR je arbitrárne, nepresvedčivé, nepreskúmateľné a v konečnom dôsledku v rozpore so základnými zásadami, ktoré v oblasti výberu sudcov musia byť rešpektované. V súlade s čl. 48 Odporúčania Výboru ministrov Rady Európy členským štátom č. CM/Rec (2010) 12 zo dňa 17. novembra 2010 má sťažovateľka právo na to, aby konanie pred Súdnou radou SR, ktorá rozhoduje o výbere do funkcie sudcu bolo transparentné a aby mala možnosť oboznámiť sa s dôvodmi prijatých rozhodnutí...»

8. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia súdnej rady a na podporu tohto návrhu uviedla, že „V tomto prípade si to vyžaduje ochrana sťažovateľky, pretože ak nebude rozhodnuté o odklade vykonateľnosti Uznesenia Súdnej rady SR 133 NZ z 27. 3. 2017, Ministerstvo spravodlivosti SR môže vypísať nové výberové konanie na voľné sudcovské miesto pre Okresný súd Rožňava, hoci sťažovateľka v takom výberovom konaní skončila na 1. mieste, čím by prišla o svoje právo na prístup do verejnej funkcie po splnení všetkých zákonných podmienok.

Dôležitý verejný záujem spočíva v tom, že postup súdnej rady pri rozhodovaní v procese kreácie funkcie ústavného činiteľa (predstavitel' súdnej moci) musí byť zbavený akýchkoľvek pochybností o tom, či je v súlade s ústavou.

Odkladom vykonateľnosti nevzniká žiadnym osobám ujma, ktorá by bola porovnateľná s ujmou, ktorá by vznikla sťažovateľke, ak by sa v postupe súdnej rady zistilo porušenie ústavnosti...“.

9. Sťažovateľka zároveň navrhla, aby ústavný súd jej sťažnosť prerokoval v súlade s § 26 ods. 1 zákona o ústavnom súde mimo prideleného poradia, a to z dôvodu jej naliehavosti, ktorá podľa sťažovateľky spočíva v tom, že „vzhl'adom na tu špecifikované rozhodnutie Súdnej rady Slovenskej republiky bolo dňa 15. 05. 2017 opätovne vyhlásené predsedom Okresného súdu Rožňava výberové konanie na funkciu sudcu pod značkou SprO/290/17. Obsadenie tohto miesta iným uchádzačom pred rozhodnutím o tejto sťažnosti by malo za následok, že aj vyhovenie jej sťažnosti by jej následne neumožnilo zastávať funkciu sudcu, keďže na túto by už bol vymenovaný iný uchádzač.“.

10. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„Súdna rada Slovenskej republiky prijatím stanoviska v Uznesení č. 133 NZ zo dňa 27.3.2017, že sťažovateľka nespĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne, porušila základné právo sťažovateľky na prístup k inej verejnej funkcii podľa článku 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141a ods.5 písm. b/, čl. 141a ods. 9 Ústavy SR a s článkom 6 ods. 1 Dobovom o ochrane ľudských práv a základných slobôd .

Zrušuje uznesenie Súdnej rady Slovenskej republiky č. 133 NZ zo dňa 27.3.2017 a vec jej vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odkladá vykonateľnosť uznesenia Súdnej rady SR č. 133 NZ zo dňa 27.3.2017.

Súdna rada je povinná nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia na účet jej právneho zástupcu JUDr. Tibora Sásfaiho, advokáta, do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

13. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

15. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

16. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí senátu, a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie, tak ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

17. V konaní o prijatej sťažnosti rozhodne ústavný súd aj o ďalších nárokoch sťažovateľky uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petite) jej sťažnosti.

18. Pokiaľ ide o návrh sťažovateľky, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia, ústavný súd tomuto jej návrhu nevyhovel z dôvodu, že nie je daná priama príčinná súvislosť medzi účinkami napadnutého uznesenia a vytváraním voľných miest sudcov a vyhlasovaním výberových konaní na ich obsadenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2017